

KMETOVOALEC.

Ilustrovan gospodarski list.

Uradno glasilo

c. kr. kmetijske družbe za vojvodino kranjsko.

Ureja Gustav Pirc, družbeni ravnatelj.

•Kmetovalec• izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stane 4 K, za gg. učitelje in ljudske knjižnice pa le 2 K na leto. — Udje c. kr. kmetijske družbe kranjske dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) se zaračunajo po nastopni ceni: Inerat na vsi strani 60 K, na $\frac{1}{2}$ strani 40 K, na $\frac{1}{3}$ strani 20 K, na $\frac{1}{4}$ strani 10 K in na $\frac{1}{12}$ strani 6 K. Pri večjih naročilih rabat. Družabnikom 20 % popusta.

Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani, Turjaški trg šte. 3.

Ponatisi iz »Kmetovalca« so dovoljeni le tedaj, če se navede vir.

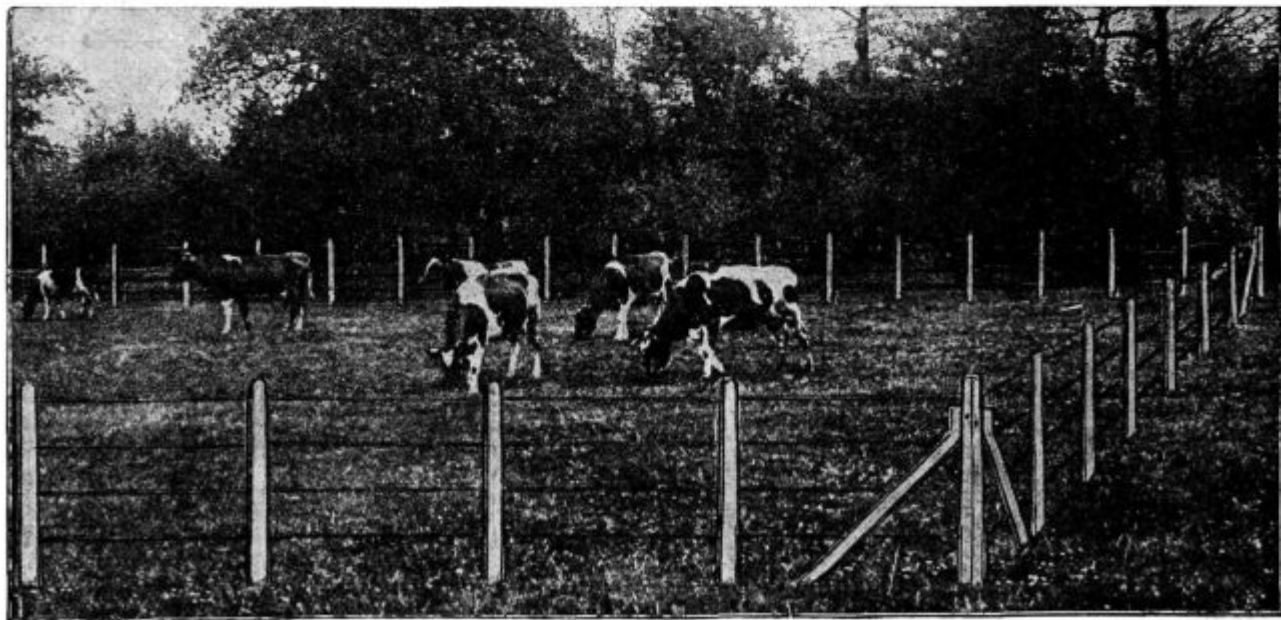
Št. 12. V Ljubljani, 30. junija 1911. Letnik XXVIII.

Obseg: Koli in stebri iz betona. — O državni podpori za pašništvo. — Letošnji trtni zarod in trtne bolezni. — Gnojite ajdi. — Vprašanja in odgovori. — Družbene vesti. — Listnica uredništva. Tržne cene. — Inserti.

Koli in stebri iz betona.

Grušč in pesek, pomešana s primerno množino cementa ter zmočena in stlačena, dasta beton. Poglavitna vezilna snov v betonu je cement. Vse omenjene

njega lahko naredijo silno velike skupaj držeče se zgradbe iz celega, kakor da bi bilo vse iz ene skale izklesano. Seveda se more betonskim zgradbam dati poljubna oblika. Zaradi cementovih vrliu kot obstojnega dela betona se je njegova poraba silno razširila.

Podoba 37. Z žico na betonskih kolih ograjen pašnik.

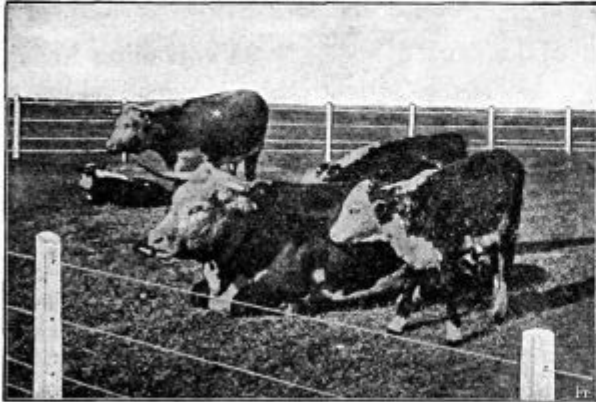
snovi betona se kemijsko spoje in tvorijo silno trdo in močno snov. Beton se lahko imenuje umetna kamennina, ki je boljša od marsiktere naravne, ki se rabi pri zidanju. Imenitna prednost betona je ta, da se iz

Beton sam zase je res silno trd in prenaša naravnost ogromen pritisk, preden se zdrobi, a ima sam zase tisto slabo lastnost, kakor vsako, torej tudi dobro stavbno kamenje, da se lahko lomi, če na svoji podlagi ni

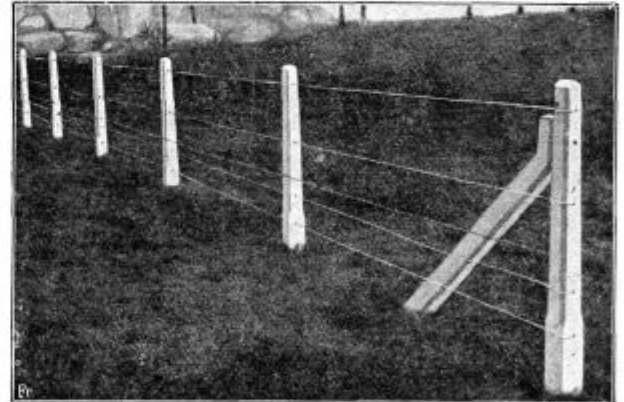
zadostno podprt. Vsled tega je poraba betona pri zgradbah ravno tako omejena, kakor pri zgradbah iz kamenja.

Prišli so pa na dejstvo, da v beton vloženo železo, bodisi v obliki žice, žičnatih mrež, ali železnih palic in drogov, silno ojačuje njegovo upornost proti zlomljenju in tako z železom ojačen (aramiran) beton je naenkrat dobil v stavbarstvu velikansko važnost, in od tega časa naprej se je poraba ojačenega betona začela neverjetno širiti in postaja od dne do dne večja. Železo se z betonom na svojem površju kemijsko spoji

druge. V kmetijstvu se je doslej rabil pri zgradbah skednjev, kozelcev itd. največ le les in istofako so ograje večinoma popolnoma ali vsaj deloma lesene. Za ograje se je doslej porabilo silno veliko lesa, čemur je tudi veliko vzrok kratka trpežnost lesa. Lesene ograje so zlasti močno izpostavljene vremenskim neprilikom, slabemu vplivu zemlje in ker so največkrat daleč od doma, zato jih ni mogoče zadosti nadzirati ter povzročajo posestnikom veliko stroškov in sitnosti ker gnijo, vsled požara, kraje in poškodovanja po živalih

Podoba 38.
Živina za žično ograjo, pritrjeno na betonske stebre.

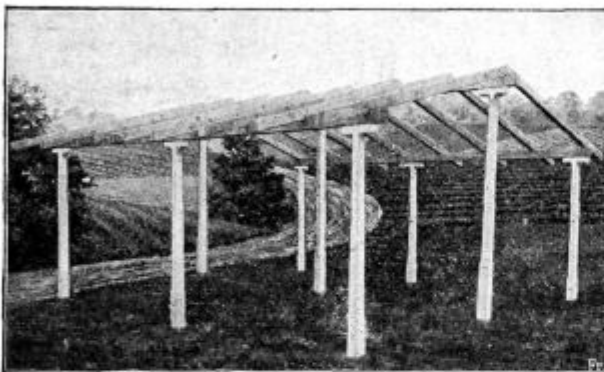
Podoba 39. Žična ograja, pritrjena na betonske stebre. Na desni strani podprt končni steber.

in se v toploti enako betonu raztega, zato se sme smatrati z železom ojačen beton kakor iz enega kosa. Iz z železom ojačenega betona se dandanes delajo cele velikanske stavbe, ki so lite kakor iz celega, delajo se velikanski mostovi, ki so 100 m in več dolgi ter nič podprti, in vendar nosijo cele težke železniške vlake ter so vrhutega trpežnejši in cenejši kakor železni. Iz ojačenega betona delajo kole za trte, majhne in velike stebre, do 20 metrov dolge pilote, strope itd. Z ojačenim betonom moremo dandanes skoraj povsodi nado-

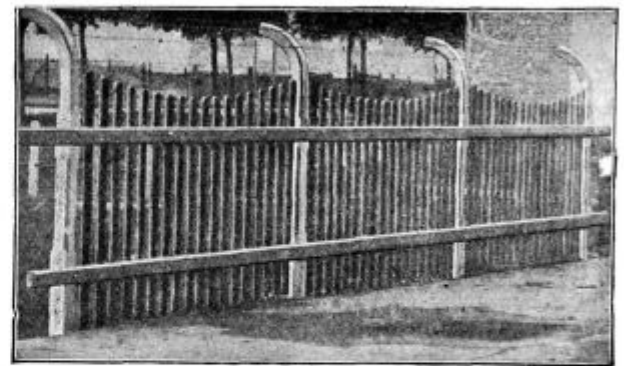
in mrčesu.

Mnogo bralcev našega lista bo bržkone z veseljem pozdravilo, če jih opozorimo na kole in stebre iz ojačenega betona, ki so imenitno nadomestilo za les, kajti oni nudijo veliko korist v primeri z lesom, ne da bi imeli njegove slabe lastnosti.

Take kole in stebre iz ojačenega betona more vsakdo doma izdelovati, ki količkaj razume izdelovanje betona. Poglavitno je, da ima kalupe, ki se v njih taki stebri izdelujejo. E. Grähn v Berlinu je izumil sestavo

Podoba 40.
Lopa na betonskih stebrih.

Podoba 41. Lesena ograja, pritrjena na zakrivljene orkanove betonske stebre.

mestiti les, ki je manj trpežen, ki se vedno bolj draži in ki ga vedno bolj primanjkuje, s tem dejstvom mora računati tudi kmetovalec, ki potrebuje za svoje stavbe veliko lesa in ki je največkrat obenem tudi posestnik gozdov.

Cena lesu se v tisti meri viša, kakor poraba lesa v raznih strokah. Naraščanje mest, razširjanje veleobrti povzročata izsekovanje gozdov.

Vse to mora posebno kmetovalec upoštevati, ker je on kot posestnik gozdov dajalec lesa zase in za

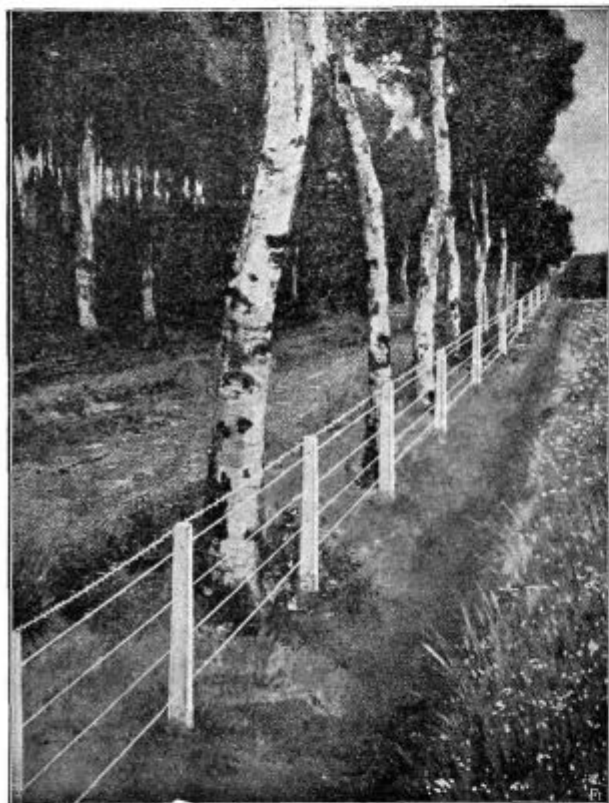
takega kalupa, ki je patentiran. On imenuje svoje kalupe orkanove in stebre orkanove betonske hlode.

Orkanovi betonski hlodi so narejeni iz zmesi iz peska in cementa, kamor je vdejana tenka žica, in vse skupaj je kakor izdelek iz umetnega kamenja, kjer je izključeno vsako trhlenje, rjavenje, gorenje ali poškodba po živalih.

Na lanski razstavi nemške kmetijske družbe v Hamburgu so se orkanovi betonski hlodi prvič pokazali kmetovalcu, ter so silno ugajali zaradi svoje

ličnosti in vitkosti. Vendar je marsikteri kmetovalec bil nezaupen zaradi navidezno majhne debelosti hlodov, oziroma stebrov. Ta nezaupnost je pa, kakor je izkušnja že zdavnaj dokazala, neutemeljena, kajti orkanovi betonski stebri so zelo trdni in trpežni. Njih izumitelj je imel pravo načelo, da trpežnost stebrov iz ojačenega betona ni zavisna od njih debelosti, ampak od prave zmesi in od železne vloge.

Skoraj povsodi se najde za izdelovanje betona poraben pesek, cement in železna žica se pa takó povsodi lahko in ceno dobita. Predpogoji za izdelovanje takih kolov in stebrov so skoraj povsod dani, torej je treba dobiti le kalup, ki vsestransko zadošča, ki je umno in preprosto sestavljen, ki se lahko prenaša in kjer so že naprej izključeni stroški za sestavljanje in popravila. Tak kalup je patentovani orkan-kalup tvrdke E. Grähn v Berlinu, ki jo za Avstrijo zastopa inženir Evgen Pilz na Dunaju IX.

Podoba 42. Z betonskimi stebri zagrajen gozd.

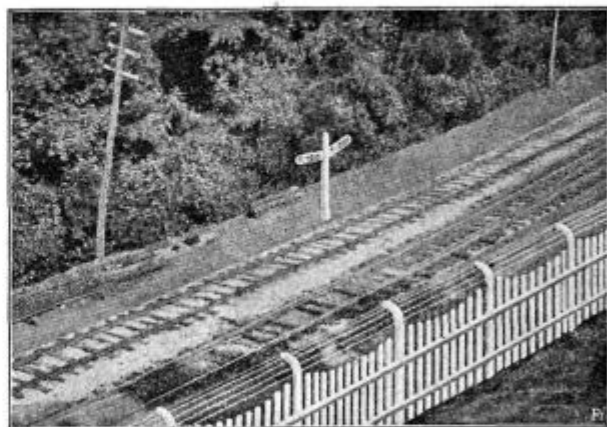
Währingerstrasse 33. Na tega se je glede podrobnih pojasnil treba obrniti. Patentirani orkan-kalup je železen in se torej ne more zveržiti kakor lesen.

En sam kalup omogoči izdelovanje ne le ravnih in enako debelih kolov, oziroma stebrov do 340 cm dolgosti, ampak tudi kolov, ki so zgoraj ožji kakor spodaj, kolov, ki imajo zakrivljen vrh, in kolov, ki so v voglih ograje. Navzlic tej tolikostranski porabi je patentirani orkan-kalup tako preprosto narejen, da more z njim delati vsak delavec na deželi.

V takih razmerah in z ozirom na nizko ceno in lahko dobivanje peska, cementa in železne žice je naravno, da more vsakdo take ojačene stebre iz betona izredno ceno izdelovati in da taki stebri morejo s pridom spodrivati les. Da, še več, izdelovanje in prodaja orkanovih betonskih stebrov more biti za marsikoga dobro in zelo dobičkonosno podjetje. Stroški za izdelovalno napravo niso v nikakem razmerju z veliko

vrednostjo izdelkov. Izdelovalna naprava je na umen način tako prirejena, da je mogoče v kolih ali stebrih narediti poljubno velike luknje, vsled česar je mogoče vanje zabijati žeblje.

V korist našim kmetovalcem smo opozorili na to novost. Vsakdo, ki hoče kaj več vedeti, naj se obrne na gori imenovanega inženirja na Dunaju.

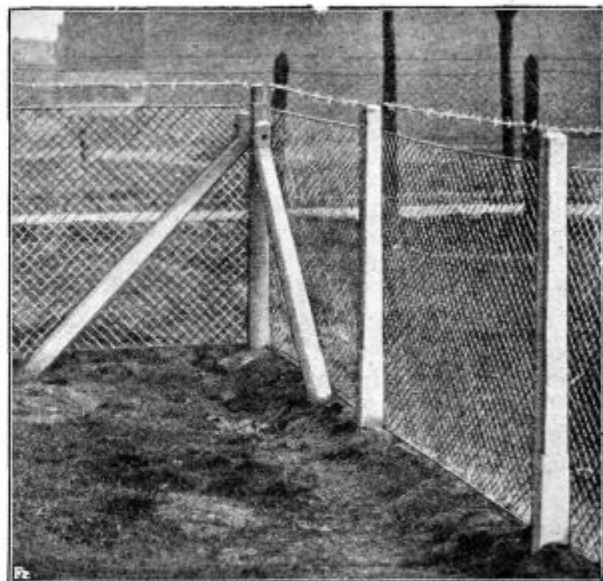
Podoba 43. Ograja ob železnici iz lesenih lat, pritrjenih na orkanove betonske stebre. Zadaj betonski steber s signalno tablo.

V tej številki „Kmetovalca“ smo objavili nekaj podob, ki kažejo porabo betonskih kolov, oziroma stebrov v različne namene.

O državni podpori za pašništvo.

(Konec.)

K b. Razen tega, da se pospešujejo že obstoječe živinorejske zadruge, ki se nameravajo v namen zboljševanja svojih pašniških prostorov poslužiti podpor iz

Podoba 44. Ograja iz žične mreže, pritrjena na betonske stebre. Steber v kotu je podprt z betonskimi koli.

kredita za pospeševanje živinoreje, se mora delati tudi na to, da živinorejci povsod dobodo priliko za pašo, in naj se v ta namen primerno pospešuje ustanavljanje posebnih pašniških zadrug.

Skrb za ustanavljanje pašniških zadrug je smatrati za glavno nalogo kmetijske družbe. Naloga te strokovne korporacije, oziroma njenih organov je, da ta stremljenja živinorejcev podpirajo v dejanju in s svetom in jim gredo zlasti pri odbiranju pašnikov s strokovnim svetom na roko.

Te zadruge kakor tudi že obstoječe živinorejske zadruge morajo prošnje za podporo iz kvote, ki je v ta namen za Kranjsko določena iz zaklada, ustanovljenega z zakonom z dne 30. decembra 1909 za zboljšanje njih pašnikov, vsaka posebej potom c. kr. kmetijske družbe in deželne vlade vložiti na c. kr. kmetijsko ministrstvo. Prošnje se morajo za vsak predmet (objekt) posebej vložiti in po c. kr. kmetijski družbi tako opremiti, kakor je bilo zgoraj pod *a.* povedano, le s tem razločkom, da pri prostorih, ki se imajo najeti in zboljšati, zavezne izjave ni zahtevati od lastnika, ampak od zadruge, ki vzame pašnik v najem.

K c. Poleg pod *a* in *b* naštetih pašnikov se morajo pospeševati in podpirati tudi zboljševanja, ki jih nameravajo izvršiti posamezne osebe.

Prošnje za melioracije, ki jih nameravajo izvršiti posamezne osebe, se morajo na podoben način opremiti, kakor je že zgoraj pod *a* povedano.

Pri tej priliki kmetijsko ministrstvo opozarja na izvajanja svojega odloka z dne 6. avgusta 1908, kjer so že takrat bila izdana potrebna navodila na agrarne (poljedelske) oblasti.

Pri tej priliki je omenjeno ministrstvo tudi že opozorilo na zboljševanje kraških pašnikov.

II. Predlogu, da bi se dovoljevale zadrugam pri nakupu podpore v tej obliki, da bi se jim povrnilo 6 letne obresti za posojilo, ki se je vzelo za nakup, je že večkrat omenjeno ministrstvo tudi pritrdilo.

Pridržuje si pa pravico, da namesto tega, da bi povrnilo 6 letne obresti, dovoli takoj enkratno večjo podporo, ki se po pomenu predmeta za domačo živinorejo in po gospodarskem položaju posameznih zadrug odmeri v višini 30—50% nakupne cene. Za podelitev take podpore se mora prošnja vložiti pri c. kr. kmet. družbi in c. kr. deželni vladi. Te prošnje se morajo istotako za vsak predmet posebej predložiti c. kr. kmet. ministrstvu. Te prošnje morajo imeti naslednje priloge:

1. En iztis registriranih pravil zadruge;
2. izkaz o številu udov, njih poklicu, zemljiškem posestvu in številu živine;
3. izkaz o številu in znesku podpisanih in vplačanih opravičnih deležev;
4. označenje zadrugne zveze, kjer je zadruga včlanjena;
5. dokazilo, kako se je kril oni del stroškov pri zboljševanju, ki je presegal lastni kapital in podporo, kje se je dobil denar in za kakšne obresti;
6. gospodarski načrt in donosni račun (pašnino), kakor tudi načrt, kako se bo vršilo obrestovanje in odplačevanje izposojene glavnice;
7. dokazila o višini zneska, ki ga je zadruga porabila za dobavo (nakup) potrebnega pašnega prostora;
8. Dokaz, da se je nakup pašnega prostora izvršil, s strokovno izjavo dotičnega strokovnega organa c. kr. kmet. družbe, da je pridobljeni prostor za to sposoben, za kar je namenjen.

III. Namen dežele, napraviti in pravilno urediti vzoren pašnik za vzrejo mladih bikov na Robežu, c. kr. kmetijsko ministrstvo najživahneje pozdravlja in je načelno pripravljeno, to napravo najizdatneje podpirati iz fonda za pospeševanje živinoreje.

Pred končno dovolitvijo dotične podpore pa želi c. kr. kmetijsko ministrstvo še pojasniti, na kak način naj se na tej pristavi za vzrejo mlade živine gospodarji, kakšna bi utegnila biti donosnost in če nima dežela sama namena podpirati vso akcijo.

IV. Naprava deželnih vzornih pašnikov, ki jih omenjeni merodajni činitelji nameravajo napraviti v različnih delih dežele, c. kr. kmetijsko ministrstvo tudi najživahneje pozdravlja. Tudi v ta namen se morajo prošnje za podpore iz zaklada za pospeševanje živinoreje za vsak zemljiški predmet posebej poslati na c. kr. kmetijsko ministrstvo in se morajo opremiti z gospodarskimi načrti, proračuni, načrt in drugimi pripomočki.

Letošnji trtni zarod in trtne bolezni.

Vkljub skrajno slabi lanski letini, povzročeni po toči, največ pa po peronospori in grozdni plesnobi, so trte letos dobro zagnale ter povprečno tudi veliko zaroda nastavile, zlasti v krajih, ki lansko leto vsled uim niso mnogo trpeli.

Nade pa na razmeroma zadovoljivo letošnje letino se krčijo od meseca do meseca, ali pravzaprav od tedna do tedna, kajti hude nevihte se pojavljajo sedaj tu sedaj tam in razentega je vreme preveč deževno in za ta čas, ko grozdje cvete, tudi premrzlo. To znatno vpliva na slabo cvetenje in vsled menjajočega se pogostega deževja na nagel razvoj peronospore in grozdne plesnobe, ki že pričenjata svoje pogubonosno delo.

Preobilna mokrota povzroča tudi bledenje (klorozo) trt, kar tudi ovira trte v bujnem razvoju, hitrem in pravilnem cvetenju in v zaželenem zoperstavljanju boleznim. Vsakdo je gotovo že opazil, če se trta pravilno in bujno razvija, da tudi pravilno in naglo ocvete, dočim se pri bolehnih trtah mnogo zaroda kar izgubi.

Iz tega je razvidno, da se tudi letos ne moremo nadejati Bog ve kakšne vinske letine, vsled česar moramo s podvojeno pridnostjo skrbeti, da se dobro ohrani, kar se ohraniti more, ker cene vinu jeseni ne bodo znatno padle, in sicer vsled le srednjega pridelka in ker bodo stare vinske zaloge vse pošle.

Zato naj vsak vinogradnik svoj vinograd pridno in večkrat škropi, da ga peronospora zopet občutno ne napade. Posebno važno je škropljenje v tem času (od druge polovice junija do konca julija), ko postane bolj gorko vreme, ker gorkota znatno pospešuje razvoj te bolezni, zlasti pa še, če pogostokrat dežuje. V tem času se bolezen tudi prav rada zaje v jagode, zato je pri tem škropljenju gledati na to, da se ne poškopijo samo listi, marveč prav dobro tudi grozdki. Po toči ali po vetru poškodovane trte je treba takoj dobro poškopiti in požveplati.

Lanska slaba izkušnja z nepravčasnim in površnim škropljenjem je naše vinogradnike tako zbegala, da ponekod že v petič škropijo, dočim so druga leta do takega časa šele enkrat ali kvečjemu dvakrat škropili.

Koder je toča močno pobila in če so trte zopet nanovo pognale in mogoče tudi nekaj novega zaroda nastavile, naj se pred škropljenjem in žveplanjem po možnosti vse trte privežejo in očistijo ali omandajo, to je odstranijo naj se vsi nepotrebni in nerodoviti poganjki na starem lesu, na palčkih (čepih) in napnencih ali pri previjačih (šparonih, zavijačih), ter naj se puste le oni poganjki, ki imajo grozdje in ki niso močno pokvarjeni, ter oni, ki so namenjeni za rodni, oziroma pomlajevalni les v prihodnjem letu. Po toči močno po-

kvarjene napence s slabimi poganjki je najbolje kar odrezati, da se ostali poganjki na palčkih bolje razvijejo.

Na razna vprašanja glede dozoritve šele koncem maja in junija na novih poganjkih nastavljenega zaroda naj pripomnim, da se pri normalnem razvoju trt tudi tako grozdje še dobro razvije in prilično dobro dozori. Sicer pa, če vsled morebitnega poletnega slabega vremena ne dozori dovolj, se napravi iz takega grozdja dobra domača pijača, kar tudi nekaj izda.

Toča je letos že precej škode napravila, ne samo po nekaterih krajih na Kranjskem, marveč tudi na Nižjeavstrijskem, Štajerskem, Goriškem, po Istri i. dr. Na Kranjskem je najbolj potolkla v občinah Radovica in Drašiči v Beli Krajini, kajti tu je vse zbila in ogulila.

Ta nesreča je tamošnje vinogradnike tako razljutila in v tak okup pripravila, da se je odločilo 18 posestnikov takoj podati se v Ameriko, vkljub temu, da je poškodovancem deželni odbor kranjski takoj priskušil na pomoč z modro galico, žveplom, semenjem, umetnimi gnojili, s poukom itd. in vkljub temu, da je tudi deželna vlada zagotovila znatno denarno podporo.

Ta korak v sedanjem času ni ravno priporočljiv, kajti če se pomisli, da stane vožnja tja in nazaj 800 do 900 K in da se utegne izseljenec zaradi pomanjkanja dela zopet kmalu vrniti, je na mah zavrženih najmanj 1000 K za osebo, pri 18 izseljencih pa gotovih 20.000 K, ne vračunši še škode, ki si jo posamezniki povzročijo, ker so zanemarili vse posestvo v času odsotnosti. Od teh 20.000 K ne bo imel potem nihče drug koristi, kakor tuji podjetniki. — V južnih krajih (Primorska, Istra itd.) so, žal, take podpore neobičajne, vsled česar je vsak poškodovanec le nase navezan ter je primoran po nastali nesreči s podvojeno silo delati, da si zopet nekoliko opomore.

Fr. Gombač.

Gnojite ajdi!

Pri nas zavzema strniščna ajda važno mesto. Pridelok ajde se je pa začel krčiti, da so kmetovalci že začeli dvomiti, če se jo izplačuje pridelovati. Vzrok piclemu pridelku ajde tiči edinole v izsesani zemlji, oziroma, ker se ajdi ne gnoji.

Med našimi gospodarji je razširjeno domnevanje, da je ajda nekaj postranskega, ki se seje na strnišče, zato da njiva ni prazna, in ker tako ne potrebuje drugega kakor plitvega oranja in zavlečenja. Da bi ajda tudi gnoja potrebovala, na to nihče ne misli.

Vsa ta domnevanja pa niso prava, kajti ajda vzame zemlji in torej potrebuje najmanj toliko ali še več redilnih snovi, kakor kako drugo žito. Če mora torej njiva isto leto zapored dati dvakraten pridelek, potem pač ni čuda, če je utrujena, in ker ajda pride druga na vrsto, zato dobi le ostanke gnojilne sile, ki jih je prej požeto žito še na njivi pustilo. Ti ostanki gnojilne sile so majhni, in ker se je pri nas od pamtiveka z ozirom na rudninske snovi premalo gnojilo, so naše njive izsesane, in zato je bil pridelek ajde od leta do leta piclejši.

Na 1 ha njive vzame iz zemlje povprečna žetev:

	dušika	kalija	fosforove kisline
pšenice . . .	52 kg	26 $\frac{1}{4}$ kg	30 $\frac{1}{4}$ kg
ajde . . .	51 "	53 "	21 $\frac{1}{4}$ "

Iz tega je razvidno, da ajda potrebuje toliko redilnih snovi kakor žito, kalija pa še enkrat toliko, zato pa ima gnojenje s kalijevimi gnojili pri ajdi zelo

velik učinek in istotako s fosforovimi gnojili, ker je fosforove kisline v naših zemljah že od narave malo.

Kdor torej hoče pridelati zadosti ajde, jo mora sejati na dobro gnojno zemljo, ki ima v sebi toliko redilnih snovi na razpolago, kolikor jih ajda potrebuje, in ker pri setvi na strnišče zemlja ni v takem stanju, zato se mora ajdi pred setvijo gnojiti.

S hlevskim gnojem gnojiti nima pravega uspeha, ker se ta gnoj prepočasi razkrajja za hitro in kratko dobo rastočo ajdo, in vrhutega ima naš hlevski gnoj premalo omenjenih rudninskih snovi v sebi. Iz tega vzroka so za gnojenje ajdi najprimernejša umetna gnojila.

Na dušik se nam pri ajdi ni toliko ozirati, ker ga ajda za silo že še dobi na strnišču in ker prebohotne rasti z ozirom na potrebno hitro dozorenje ni niti želeti.

Najvažnejša redilna snov, ki jo moramo ajdi dati, če naj bogato obrodi, je fosforova kislina, a ta mora priti na njivo v taki obliki, da jo ajda more použiti v kratki dobi svoje rasti, t. j. v osmih tednih. Ajdi je torej gnojiti s superfosfatom, ki ima v sebi v vodi raztopno fosforovo kislino.

Kdor bo ajdi gnojl s samim superfosfatom, bo, seveda ob ugodnem vremenu in če ne bo slane, imel gotovo izboren pridelek, ki bo pa še boljši, če bo rabil poleg superfosfata še kako kalijevo gnojilo, n. pr. kalijevo sol, pepel itd. — Kajnit kot kalijevo gnojilo pri ajdi ne gre rabiti vsled klorovih spojin, ki so za ajdo strup; zato se mora reči, da je kajnit ajdi škodljiv.

Svetujemo našim gospodarjem, da ajdi na popisani način gnojijo, ker jim bo bogata žetev obilo povrnila stroške. Na Kranjskem imamo že krasne uspehe s tem gnojenjem, dokaz, da naši gospodarji porabijo na leto blizu 100 vagonov superfosfata za gnojenje ajdi, dasi je kmetijska družba šele pred malo leti pričela gospodarje vzbujati k temu delu.

Omenjeni gnojili naj se tik pred setvijo (ne poprej) pomešata ter posejeta po sprašeni njivi; potem se vseje ajda in podvleče. Za vsak mernik semena naj se vzame 25 kg superfosfata, in če se gnoji tudi s kalijevo soljo, tedaj tudi te 10 kg.

Rudninski superfosfat se dobiva pri družbi po 7 K in kalijeva sol po 12 K 100 kg. Obe gnojili se oddajata le v vrečah: superfosfat po 100 kg, kalijeva sol pa po 50 in 100 kg. Kdor ne potrebuje cele vreče, naj naroči gnojila skupno s kom drugim. Skupna naročila sploh priporočamo, ker se stem železniški stroški izdatno znižajo.

Nujno pozivamo vse tiste, ki mislijo ajdi gnojiti z umetnimi gnojili, da jih pravočasno naroče, kajti tik pred setvijo je z naročili tak naval, da tvornice nemore nam in tudi mi ne naročnikom ustrezati.

Vprašanja in odgovori.

Na vsa gospodarska vprašanja, ki dohajajo na c. kr. kmetijsko družbo kranjsko ali na uredništvo „Kmetovalca“, se načelno odgovarja le v „Kmetovalcu“. Odgovori, ki so splošno poučni, se uvrste med „Vprašanja in odgovore“, ostali pa v „Listnico uredništva“. Odgovarja se le na vprašanja, ki so podpisana s celim imenom, v „Kmetovalcu“ se pri vprašanju pristavijo pričetne črke imena in kraja, če vprašalec ne želi drugače. Redno se v vsaki številki odgovori le na tista vprašanja, ki so prišla vsaj štiri dni pred izdajo lista; na prepozno došla vprašanja se odgovori v prihodnji številki. Kdor takoj želi odgovora na kako gospodarsko vprašanje, mora priložiti znamko za odgovor. Na vprašanja, ki niso gospodarska in odgovori nanja niso splošno poučni in zanimivi, se ne odgovarja v „Kmetovalcu“, ampak le pismeno, če je pismu priloženih 50 h v znakah kot prispevek k družbenemu pokojninskemu zakladu.

Vprašanje 113. Imam lep vinograd, zasajenega s samim španjolom, ki precej zgodaj zori. Za prodajo svežega zgodnjega grozdja bi bilo zame zelo ugodno, če bi mogel doseči zgodnejše zorenje. **Sčim se pospeši zorenje grozdja?** Ali bi gnojenje z umetnim gnojilom v tem pogledu kaj učinkovalo? (A. B. v U.)

Odgovor: Grozdje potrebuje za zoritev določeno množino toplote, in edino ta je, ki more zoritev pospešiti. Pri napravi novega vinograda se z izbiro prave vinogradniške lege in z napravo prave lege trtnih vrst da veliko doseči, da se solnce po možno ti porabi, dočim v že narejenem vinogradu glede vsega tega ni ničesar več mogoče prenaraditi. S pravilnim poletnjim obščitpavanjem poganjkov in privezovanjem zelenih delov trte se pač more solnčna toplota bolje porabiti in pospešiti zorenje grozdja. Enostransko gnojenje s fosforatimi in kalijevimi gnojili brez duškovih gnojil že nekoliko zorenje pospeši, a tako gnojenje na drugi strani trto oškoduje.

Vprašanje 114. Na čem se zanesljivo spozna spol mladih domačih kuncev, koliko časa so kunci za plemo sposobni in iz katerih gnezd so najboljše za plemo? (J. M. v T.)

Odgovor: Mladih kuncev ni težko po spolu ločiti, ker se njih spol pozna na spolovilih. Če sami tega ne spoznate, pa naj Vam razliko med samcem in samico pokaže kak več človek. Kunčeva samica se more toliko časa za plemo rabiti, dokler donša dober zarod in ga dobro preredi. Za plemo je najbolje vzeti meseca marca ali aprila rojene mladiče, ki se jih samici pustil kvečjemu pet do šest, ter naj se puste, da posebno dolgo sesajo.

Vprašanje 115. Sčim naj bodo namazana tla v kunčjem hlevu, da se ne okužijo in da se odstrani smrad? V neki knjigi sem bral, da je v to svrhu najboljši karbol, a nekteri pravijo, da je karbol in karbolinej enoinisto. Keliko je resnice na tem? (J. M. v T.)

Odgovor: Poglavitno v kunčjih hlevih je skrajna snaga in taka tla, ki dopuščajo, da se scalnica sproti odteka. Če hlev ni tako narejen, potem prav nič ne pomaga tla mazati s karbolinejem. Karbolinej pač nekoliko razkužuje, ne odpravlja pa smrada in v prvi vrsti dela lesena tla le trpežnejša. Karbol in karbolinej je enoinisto; prvi izraz je le napačen. Poleg zadostne snage je v hlevu najbolje nastiljati s šotnim drobnom, ki razkužuje in obenem smrad odpravlja.

Vprašanje 116. Moji štiri mesece stari prasiči, ki so lepe rasti in so se doslej lepo redili ter so radi jedli, so naenkrat oboleli. H koritu se le počasi privlečejo, neradi in malo jedo, semintja kateri pade, in med jedjo nekam čudno krulijo. Ljudje pravijo, da prasiče môra sesa in tlači. Kaj Vi pravite k temu? Kakšno bolezen utegnejo prasiči imeti? (S. B. v S.)

Odgovor: Ta bolezen se pri prasičih čestokrat pojavlja ter je posledica pokvarjenih prebavil v zvezi s prehlajenjem, ki ima revmatične znake. Tako bolni prasiči krulijo kakor svinja, ki mladiče doji, in ker si ljudje ne vedo razlagati vzroka, pa pripisujejo vzrok boleznii vraži in zato pravijo, da prasiče môra sesa. Prasiči si pokvari prebavila z uživanjem prevelikih množin žita; zlasti je škodljivo pokvarjeno žito; tudi pokladanje preveč otrobov, boba, graha itd. je zelo škodljivo. Prasiči se zlasti lahko prehlade v slabih svinjajkih in posebno nevarni so tisti, ki imajo pod lesenimi tlemi prazen prostor, da gre skoz špranje mrzel prepih. Tako bolne prasčice je treba imeti na gorkem, varovati se morajo vsakega prepaha ter naj se v lepem vremenu po možnosti veliko puste na prostem, kjer morejo ležati na solncu in po zemlji riti. Poklada naj se jim lahko prebavna in ne premočna krma, kakor n. pr. krompir, kisle

mleko, repa in zlasti zelena klaja. Žito, otrobi in sočivje se jim ne sme pokladati. Ob pričetku zdravljenja jim je dobro dati kako dristilo. Boleče noge jim je treba vsak dan enkrat dobro natreti z vročim ribjim oljem. Sicer pa narava te boleznii še ni popolnoma doznana; nekteri trdijo, da so taki prasiči mrtvoudni, t. j. da imajo živčno bolezen, ki prihaja od navala krvi v možgane vsled pokladanja premočne krme.

Vprašanje 117. Kteri zakon velja za konjače glede pristojbin, ki jih smejo terjati za odpeljavanje mrhovine? Ali konjač sme kaj računati, če je prišel 1 km daleč po poginjeno kravo ter je kožo pridržal? (I. P. v B.)

Odgovor: Za konjača velja „Konjaški red v vojvodini Kranjski“, ki je bil izdan 5. oktobra l. 1860. Glasom § 23. kranjskega konjaškega reda ne sme konjač za odpeljavo, za odiranje in za zagrebanje mrhovine ničesar zahtevati, če si kožo zase pridrži. Konjač je pa zavezan na zahtevo lastnika mrhovine, če ni ta poginila vsled kake kužne boleznii, vrtni od govedi nepoškodovano kožo, rogove in loj, a v tem slučaju se mu mora plačati za odpeljavanje 2 K, za odiranje 2 K in ravnotoliko za zagrebanje. Ako je pa žival poginila za kako kužno boleznijo, potem pa konjač kože ne sme vrtni in vse stroške mora plačati konjaču občina.

Vprašanje 118. Pri nas imamo skupen pašnik, ki ga pa jaz ne rabim, a vendar moram plačevati davke, kakor vsi drugi. Ali imam pravico dati svoj delež na skupnem pašniku v najem? Ali sem zavezan svoje obdelane parcele ob tem pašniku zagraditi? (M. V. v O.)

Odgovor: Nihče Vam ne more braniti Vaše užitne pravice na skupnem pašniku prepustiti komu drugemu v porabo proti plačilu, t. j. jih dati v najem, in Vi nikakor niste zavezani, da bi morali svoje obdelane parcele zagraditi, narobe, lastniki živine, ki Vam naredi škodo, Vam morajo to škodo povrniti.

Vprašanje 119. Moje tele, ki je 10 tednov staro in ki ga mislim rediti, dobiva na dan po trikrat mleko. Z mlekom ga nameravam napajati še tri mesece. To tele nič kaj dobro ne uspeva in ovsu ter najboljše otave, ki mu jo dajem poleg mleka, nič ne mara, temveč rajše grize koruzno slamo, ki ima z njo nastlano. Tele ima tudi vedno trdo blato, a mi ne kaže kar naprej dajati mu dristila. Krivdo pripisujem dejstvu, da je bilo tele, ko sem je pet tednov staro kupil, prepitano z jajci. Za čim utegne tele bolehati in kako se mora zdraviti? (F. D. v R.)

Odgovor: Vsekako bo Vaše tele bolno na prebavilih, in ker ste ga kupili, torej ne sesa pri materi, ampak ga napajate z mlekom. Vzrok je lahko napačno in preobilno napajanje z mlekom. Pri umetnem napajanju telet z mlekom se mora skrbeti za največjo snago ter je treba dajati na 28 do 30° C segreto mleko. Desettehendensko tele naenkrat ne prenese več kakor dobrih $\frac{5}{4}$ litrov mleka, in če ga več dobi, pa ga ne more v svojem želodcu prebaviti in ne-prebavljeno mleko pride v devetogub kjer zastaja in ravnotako v nerazvit vamp, kjer se kisa in povzroča napenjanje in hiranje teleta. Če je naše domnevanje pravo, za kar pa seveda ne moremo brez natančnih pojasnil jamčiti, potem Vam priporočamo teletu najprej dati kako dristilo, ter ga par dni prav počilo večkrat na dan z mlekom napajati. Počasi naj se potem preide na pravilno in redno napajanje. Strogo je treba paziti, da se teletu ne da naenkrat preveč mleka. Za vsak slučaj bi Vam priporočali teletu dajati tudi klajnega apna ter ga po možnosti veliko spuščati na prosto.

Vprašanje 120. Poginilo mi je prav lepo osem dni staro tele. Teletu je prišla otekati zadnja noga v členu nad parklji in kmalu potem tudi druga, da je le s težavo moglo do vimena. Zadnji dan sploh ni moglo več

stati; ležalo je mirno in težko ter hitro dihala. Drugega zunanjšega znamenja kake bolezni ni kazalo in je še zadnji dan rado sesalo. Nekteri pravijo, da je tele dobilo volčič, drugi pa, da je dobivalo preveč mleka. Tele je sesalo štirikrat na dan in je dobilo vsega skupaj kakih 10 litrov na dan. Ali je 10 litrov mleka na dan za 8 dni staro tele preveč, ali je zaraditega poginilo in ali so mu vsled tega noge otekle? (J. M. v Z.)

Odgovor: 10 litrov mleka v štirih deležih na dan je za osemdnevno tele odlično veliko preveč. Tele je bržkone poginilo deloma zaradi preobilnega napajanja z mlekom. V prvem tednu svoje starosti tele naenkrat ne prenese več kakor kvečjemu dober liter mleka, drugače zbolí v prebavilih, kakor je povedano v odgovoru na prejšnje vprašanje. Oteklih nog pa tele ni dobilo zaradi preobilno zaužitega mleka, temveč je tele bržkone imelo še drugo bolezen, ki se imenuje hromota. Hromota telet prihaja od zastrupljenja krvi po glivah, ki pridejo kmalu po rojstvu skoz popek v telo. Če bi bilo Vaše tele tudi pravilno napajano, bi bilo bržkone vendar poginilo za hromoto. Če je naše domnevanje pravo, potem Vam svetujemo hlev razkužiti in pri prihodnjih porodih takoj v pričetku pravilno ravnati s popki novorojenih telet.

Vprašanje 121. Letos spomladi sem pri nekterih semenskih tvrdkah iskal hruševih pešek (semen), a jih nikjer nisem mogel dobiti. Sedaj nameravam hruševo seme doma pridelovati. Kako naj ga dobim, posušim in hranim, da ostane kaljivo? (J. B. v P.)

Odgovor: Hruševе peške se prav preprosto na kakršenkoli način vzamejo iz hrušek, se operejo in očistijo vsega, kar se jih drži, se na zraku dobro presuše in se potem hranijo v kaki vrečici na zračnem hladnem prostoru. Prav priporočeno je take vrečice imeti čez zimo v shrambi obešene na stropu, ker so tako najbolj na zračnem in ne more nobena žival do njih. Peške se morajo vzeti le od popolnoma zrelih in razvitih plodov, ki imajo sploh dobro razvito seme. Zategadelj ni jemati pešek od zlahtnih hrušek, ki imajo drobne in slabo razvite peške, ampak od čisto navadnih gospodarskih vrst, ali še boljše od moštnic.

Vprašanje 122. Kje se dobi, oziroma kje je doma takozvana „srebrna smreka“? Ali bi uspevala pri nas in kakšno vrednost ima? (F. R. v D.)

Odgovor: Po naših lepoticnih vrtih je sedaj zelo razširjeno različno igličevje, zlasti raznovrstne jelke in smreke, ki se odlikujejo s svojimi lepobarvnimi iglicami. To drevje, ki je večinoma doma v Severni Ameriki, ne uspeva pri nas vse brez izjeme brez posebnega oskrbovanja in so le nekatere vrste, ki prenašajo našo zimo brez vsakega varstva. Bržkone imate v mislih smreko, ki se latinski zove „*picea pungens argentea*“. Tudi ta smreka je doma v Severni Ameriki, prenaša našo zimo prav dobro in je krasna, zlasti spomladi, vsled svojih srebrno višnjevkastih iglic. To drevo je le lepoticno, je za kras na vrtu in nima pri nas gospodarske vrednosti. Posamezne rastline v raznih velikostih, 30—50 cm visoke, morete dobiti za 5 do 10 K pri vseh trgovinskih vrtnarjih, ki se pečajo z vzgojo lepoticnega igličastega drevja.

Družbene vesti.

* **Naročajte modro galico!** Družba ima sedaj zadostno množino galice v zalogi, ki zanjo velja dnevna cena K 64.— za 100 kg v Ljubljani. Prvo škropljenje se je povsodi že vršilo, dočim ponekod še primanjkuje galice za neobhodno potrebno drugo in tretje škropljenje. Skrbeni vinogradniki bodo letos vsled lanskih slabih izkušenj celo večkrat škropili. Opozarjamo vinogradnike na to prav nujno,

ker je ravno sedaj najbolj nevaren čas, da se peronospora zopet ne ugnezdi in s ponovljeno silo razširi. Zahtevajte torej od svojih podružnic, kmetijskih društev itd, ne glede na ceno nove skupne naročbe na modro galico za nadaljnja škropljenja. Te naročbe bo družba takoj zvrševala. Družba je z ozirom na veliko važnost nadaljnje škropljenja sklenila dati iz svojega pri vseh skupnih naročilih znaten popust 4 kron pri sto kg in bo torej take naročbe le po K 60.— za sto kg računala, če se takoj prijavijo.

* **Umetna gnojila** ima c. kr. kmetijska družba naslednja v zalogi:

Tomasovo žlindro. Cena za nadrobno oddajo 19 odstotne žlindre v Ljubljani je K 7.— za 100 kg.

Naročbe na cele vagonne se bodo zvrševale po naslednjih cenah:

17 %	18 %	19 %	20 %	21 %
K 561.—	K 594.—	K 627.—	K 660.—	K 693.—

za cel vagon z 10.000 kg, popust znaša z ozirom na prihranitev stroškov za prevažanje K 25.— pri celem vagonu.

Te cene je razumeti bazis Trst, t. j. naročnik bo plačal le toliko voznine, kolikor bi znašala iz Trsta do zadnje postaje, čeravno dobi žlindro naravnost iz tvornic.

Rudninski superfosfat s 14 % v vodi raztopne fosforove kisline po K 7.— 100 kg z vrečo vred. Pri naročilih v celih vagonih velja cena K 6.— iz mejne postaje Červinjan. Za postaje, ki so bolj oddaljene od mejne postaje Červinjan in ki zanje voznina več stane kakor 100 kron, družba rudninski superfosfat odslej pošilja franko iz Hrastnika in ga računa po 7 kron sto kg, tako da stane rudninski superfosfat v celih vagonih sedaj tudi na najbolj oddaljeni postaji največ K 7.— sto kg.

* **Brez gnojenja s superfosfatom ni pričakovati dobrega ali sploh kaj prida pridelka pri ajdi.** To naši gospodarji že skoraj splošno vedo, zato naročajo ob setvi strniščne ajde za naše razmere ogromne množine superfosfata. Lansko leto so družbeni udje naročili ob setvi ajde, t. j. v teku treh tednov, nad 80 vagonov superfosfata. Če naj se naročnikom točno in pravočasno postreže, naj ne odlašajo naročitve na zadnje dueve, temveč naj se požurijo z naročili. Toplo priporočamo skupna naročila po podružnicah ali po posameznikih.

Kostno moko po 10 K 100 kg z vrečo vred.

Kostni superfosfat po 11 K 100 kg.

Kajnit po 5 K 50 h 100 kg. Naročila na cele vagonne se zvrše naravnost iz tvornic in se ceno vsled zmanjšanja stroškov dokaj zniža.

Kalijevo sol po 12 K 100 kg. To gnojilo se oddaja tudi v vrečah po 50 kg za 6 K 20 h, ker tvornica za množine po 50 kg zaračuna 20 h za vrečo. Kdor gnoji travnike s Tomasovo žlindro ali z rudninskim superfosfatom, ta mora gnojiti tudi s kalijem, bodisi s kalijevo soljo ali s kajnitom. Mi odločno priporočamo kalijevo sol, ki ima v sebi 40 % kalija in stane 12 K, dočim ima kajnit le 12 — 13 % kalija ter stane 5 K 50 h. Namesto 300 kg kajnita se vzame le 100 kg kalijeve soli, a ima še več kalija in se vrhutega še prihrani 4 K 50 h. Tudi to gnojilo pošljemo odjemalcem celih vagonov naravnost iz tvornic za ceno, ki je dosti nižja.

Amonijev sulfat po 34.— K 100 kg iz Ljubljane. To gnojilo je važno za gnojenje na njivah žitu, krompirju, ozimni itd., in sicer v zvezi s superfosfatom in s kalijevo soljo. Poraba amonijevega sulfata v vinogradih je zlasti važna in zato posebno priporočena. Opozarjamo na

„Gnojenje travnikov spomladi s posebnim ozirom na umetna gnojila“ v drugi, „Uspeh poskušenj pri gnojenju travnikov z umetnimi gnojili, in sicer posebno z amonijevim sulfatom“ v tretji in v nadaljnjih letošnjih številkah, potem „Gno-travnikov z umetnimi gnojili spomladi“ v četrti številki letošnjega „Kmetovalca“.

* Mešano umetno gnojilo (vinogradniško gnojilo), ki ima 10% v vodi raztopne fosforove kisline, 10% žveplenokislega kalija in 4% amonijevega dušika, oddaja družba po 16 K 50 h 100 kg z vrečo vred. (Glej spis „Mešana umetna gnojila“ v 3. številki lanskega „Kmetovalca“.)

* Vrtno gnojilo (mešano umetno gnojilo za zelenjad, cvetice in rastline v cvetličnikih), ki vsebuje 7% v vodi raztopne fosforove kisline, 6^{2/3}% čistega kalija (ne žveplenokislega!) in 6^{1/2}% dušika (5% amonijevega dušika in 1^{1/2}% dušika solitne kisline) oddaja družba v množinah 5—20 kg po 40 h in v večjih množinah po 30 h kg z vrečo vred. (Glej spis „Mešana umetna gnojila“ v 8. številki „Kmetovalca“.)

* **Sezamove tropine.** Družba je vsled ugodnega kupa večje množine najfinije zmletih svetlih sezamovih tropin e no lahko za 1 K pri 100 kg znižala, vsled česar jih bo odslej oddajala po K 17—100 kg iz Ljubljane. Te tropine družba jako priporoča. Vsebujejo jamčeno 50 odstotkov beljakovin in maščobe in se dobivajo le v vrečah po 50 kg. Živinorejce opozarjamo na spis „Krmiljenje z oljoiimi tropinami“, ki je izšel v „Kmetovalcu“ in ki ga v obliki „Gospodarskih navodil“ na zahtevanje vsakomur brezplačno pošljemo. Sezamove tropine so navzlic večji redilni vrednosti zaradi tega cenješe od drugih tropin, ker se sedaj še ne zahtevajo tako splošno. Gotovo je, da se precj podražé, kakor hitro jih ne bodo mogli več toliko izdelovati, kolikor jih bodo zahtevali; ta položaj utegne po splošnji sodbi kmalu nastati. Priporočati je umnim gospodarjem, da si čimprej priskrbe zadostno množino teh tropin. Večjim odjemalcem, posebno onim na Krasu, lahko pošljemo te tropine iz tržaške zaloge in jim jih računamo po 16 K 25 h 100 kg iz Trsta.

* **Tropine podzemeljskega oreha.** Te tropin imajo zajamčeno 55 do 57 odstotkov beljakovin in maščobe v sebi. Družba je ugodno kupila večjo množino in jih oddaja po 18 K 100 kg iz Ljubljane. Prof. dr. Pott pravi v svoji knjigi o krmilih: „Orehove tropine se morajo prištevati najmočnejšim dušičnatim in najlaže prebavnim rastlinskimi močnim krmilom; odlikujejo se posebno po večji vsebini beljakovin.“ Tudi mi jih priporočamo našim udom, ki imajo živino navajeno na krmiljenje z močnimi krmili.

* **Živinsko sol** priskrbuje družba vsem tistim, ki ne morejo osebno v Ljubljano ali ki je v svoji bližini ne morejo kupiti po 6 K 90 h 100 kg ali pa 3 K 60 h 50 kg. Živinska sol se oddaja le v vrečah po 50 kg. Le tista naročila na živinska sol se zvršujejo, ki se zanje denar naprej pošlje. V navedeni ceni so všteti izdatki za vozni list in stroški ob sprejemu denarja, ki se morajo plačevati v Ljubljani.

Oddaja kos. Družba ima v zalogi za svoje ude posebno narejene kose iz najboljšega avstrijskega jekla in sicer v isti kakovosti kakor lansko leto. — Kose so ravne, pri peti širje, in pete so tako postavljene, kakor jih žele naši kosci. Družba je dala napraviti obliko, ki je sicer enotna, ki pa po možnosti ustrega različnim željam posameznih pokrajin vse dežele. Na pogosto izraženo željo po trših kosah imamo trše kaljene kose. — Vse kose so že obrušene, da se hitreje sklepljejo. Koso more vsakdo izbrati ter tako, ki ima kako

napako, ki jo je zakrivila tvornica, zameniti. — Vsaka kosa ima vtisnjeno družbeno ime. — Ker se zaradi visoke poštnine pošiljatev posameznih kos preveč podraži, zato priporočamo skupno naročanje potom podružnic, in sicer če le mogoče vsaj 10 kos skupaj.

Cene kosam so naslednje:

Dolgost v pesteh:	4 ^{1/2}	6	6 ^{1/2}	7	7 ^{1/2}
„ „ cm:	45	60	65	70	75

Cena: K 1—, 0-90, 1—, 1—, 1-10,

Pri poštnih pošiljativah se zaračuni 30 h za ovoj in za vozni list. Na zahtevanje nekterih udov si je družba letos nabavila nekaj domačih tržiških kos, ki jih tudi po gornjih cenah oddaja. Kot posebna znamenitost glede kakovosti jekla in natančnega izdelovanja slove kose iz bavarskih in tirolskih tvornic. Družba si je letos za poskušnjo nabavila manjšo množino teh kos. Cene za komad so naslednje: za 67 cm dolge K 1.90 (zlata znamka z bikom, beloobrušene) „ 72 cm dolge K 2— „ „ „ „ „

* **Prave bergamaške osle,** in sicer temnovišnjekaste podolgem žilaste, oddaja družba 24 do 25 cm dolge po 60 h, komad.

* **Klajno apno** oddaja družba v izvornih vrečah, težkih 50 kg, po 22 h kg. V manjših množinah, nad 20 kg, po 24 h, v množinah pod 20 kg pa po 26 h kg. Za manjše pošiljateve na zunaj se še posebej zaračuni za vsako pošiljatev 30 h za zavoj, vozni list itd. — Manj kakor 5 kg se ne razpošilja. — Opozarjamo, da je klajno apno potreben dodatek h krmil, koder krmila nimajo v sebi dovolj rudninskih snovi, zlasti fosforove kisline, in da klajnega apna ni zamenjati z ničvrednimi redilnimi štopami za živino.

Vabilo

k občenemu zboru kmetijske podružnice v Ribnici, ki bo v nedeljo, dne 9. julija 1911 po popoldanski službi božji v župnišču.

S P O R E D :

1. Načelnikovo poročilo.
2. Razdelitev družbenih strojev.
3. Volitev novega podružničnega načelnikstva in odbora.
4. Nasveti in predlogi.

Či bi ob določenem času ne bilo zadostno število udov, bo pol ure pozneje zbor sklepal pri vsakem številu udov.

Ribnica, dne 25. junija 1911.

Fr. Dolinar, načelnik.

Listnica uredništva.

F. J. v L. Po Vašem posebnem načrtu napravljene stiskalne naprave za vinsko stiskalnico se ne izplača naročiti, ker bi to veliko preveč stalo. V vsaki tvornici, ki izdeluje vinske stiskalnice, dobite posebej vse posamezne dele, in k tem lahko potem doma naredite vse drugo. — I. A. v V. Kilavo žrebe prepustite v zdravljenje edinole živinozdravniku. — F. K. v Š. Fotografska obrt je prosta, ni treba, da bi bili izučeni; zadostuje, da dobite od okrajnega glavarstva obrtno dovoljenje. — R. P. v B. Resnica je, da več vrst ptičev čebele je; torej so take ptice čebelam nevarne. — F. V. v G. Modra galica, ki je na katerikoli način prišla v vino in se je v njem raztopila, se na preprost način ne da iz vina spraviti. — J. K. v G. Lanski sladkor, ki ste ga dobili za pitanje čebel, nikakor ni več poraben, ker se je prav gotovo že deloma razkrojil. — L. R. v B. Žrebe, ki mu je mati precej po porodu poginila, se more umetno preživiti s posnetim sladkim kravjim mlekom, ki se segreje na 28°C in se vsakemu litru prida žlica sladkorja. Tako mleko se da žrebetu petkrat do šestkrat na dan. Mleko mora biti vedno sveže in se ostanki ne smejo dajati. Kakor hitro je mogoče, naj se žrebe prične preživljati z ješprenovo juho, ki je v njej ješpren popolnoma razkuhan.